

Heem-info

contact: 040 2016669 of 040 2014310
e-mail: secretaris@weerderheemvalkenswaard.nl
website: www.weerderheemvalkenswaard.nl
Rekeningnummer: NL82RABO0108210324 t.n.v. pennm HKK
Weerderheem is ANBI-vereniging Contributie: € 32.50

Heemkamer: Oranje Nassaustraat 8f, 5554 AG Valkenswaard, 040-2015055.
Open op dinsdag vanaf 20.00 uur en eventueel op afspraak.

december
2017

U wilt het bestuur bereiken?

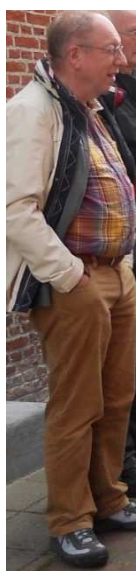
Henk Wessels	voorzitter	De Vlasakker 17	5555 LG	Valkenswaard	040-2014310
Sjef Tooten	secretaris	Franciscusdal 48	5551 CS	Valkenswaard	040-2016669
Wil Mesman	penningmeester	Stakenborgakker 47	5554 GV	Valkenswaard	040-2070363
Loet Visschers	vice-voorzitter	De Lathyrus 22	5552 PJ	Valkenswaard	040-2017453
Jeanne van Bree-Meurkens	bestuurslid	Valkenierstr. 122	5555 JE	Valkenswaard	040-2019018
Erwin van Oorschot	Bestuurslid	Hulstbeemd 29	5551 HP	Valkenswaard	040-8452950
Els Verbeek-Dielis	bestuurslid	Markt 56	5554 CD	Valkenswaard	040-2016313

'heerlijke decembermaand' met veel topdagen

Verrassingsavond Weerderheem
dinsdag 19 december
20.00 uur foyer CC Carolus

Na het 'heerlijk avondje' met Heer Klaas en Zwarte Piet volgen meer heerlijke dingen in december. Zoals de verrassingsavond van Weerderheem. Het thema 'heer' komt die avond ruim aan bod. En flexibel als we zijn stappen we binnen dat thema 'heer' van tijd naar plaats, van beleving naar ondernemingslust. We zijn nauwelijks terughoudend met het noemen van de inleiders. De presentaties zijn verbluffend verbazingwekkend genoeg om samen tot verrassingsavond gebombardeerd te worden.

'De heerlijkheid Waalre en Valkenswaard'

Het gebied van de voormalige gemeente Waalre viel samen met dat van de voormalige 'heer'lijkheid, gelegen in het Kwartier van Kempenland.

Oorspronkelijk was Waalre een domein van de abdij van Echternach, waartoe ook Valkenswaard, Aalst en waarschijnlijk Schaft behoorde. De abdij bezat er de grondheerlijkheid.

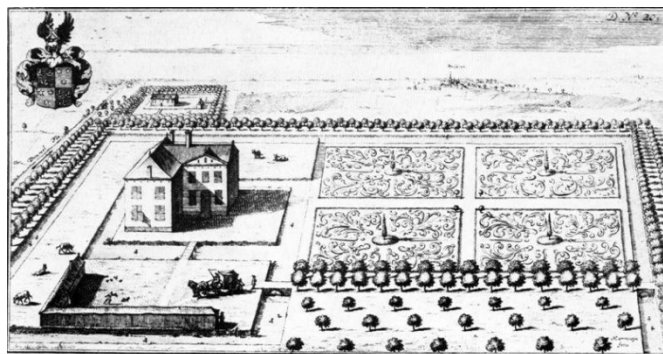
De hoge, middelbare en lage heerlijkheid van Waalre en Valkenswaard werd door verschillende heren in leen gehouden van de Sint-

Lambertkerk van Luik, daarna van de hertog van Brabant, die al in de 14de eeuw zijn invloed ter plaatse uitbreidde. In 1411 kon de hertog zelfs een 'tegenheer' aanstellen, en schakelde de 'echte heer' uit (1412).

Wie was van 1173 tot 1824 'domus' (heer) van de heerlijkheid?

Als heren zien we achtereenvolgens leden van de families Van Horne-Perwijs (tot 1368), Van Cuijk (tot 1412), Van Doerne (1429), Van Horne (vanaf 1441) en Van Rotselaar (vanaf 1514). Mr. Hubrecht van der Clusen, ridder en secretaris van de bisschop van Kamerijk, kocht de heerlijkheid op 26 juni 1551. Na een proces kreeg hij de heerlijkheid op 25 mei 1554 definitief in bezit.

Als het goed is zijn bij het lezen van bovenstaande 'bellen gaan rinkelen' . . . De namen van de heren leven nog immer voort in onze straatnaamgeving. De voormalige gemeente Waalre werd in 1810 gevormd door afscheiding van Valkenswaard. Per 1 januari 1923 ging die gemeente op in de nieuwe gemeente Waalre, die gevormd werd door samenvoeging van de voormalige gemeenten Waalre en Aalst.

Waar woonde de heer van Valkenswaard en Waalre?

Overall, maar van 16e - 19e eeuw ook dichtbij. Als je op de Loonderweg de Dommel overgaat naar Waalre: aan de rechterkant was de 'kasteellocatie'. (zie tekening)

Het vormde toen het centrum van het goederenbezit van de heer, dat ten zuiden van het gehucht Loon lag en een viertal pachthoeven en een watermolen omvatte. Je moet qua gebouw denken aan een omgracht woonhuis, in de vorm van een wohntoren opgetrokken.

Je ziet naast de tekst welke heer het ons vertelt: Wil.

Treinreis Dordrecht, wandeling boottocht Rotterdam en haven

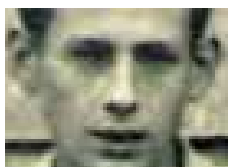
Van Heer Klaas en de 'Heer'lijkheid Waalre en Valkenswaard (tijd en plaats) nu naar een 'heerlijke beleving'.

We gaan op reis, 'heerlijk met de trein, gevolgd door een heerlijke wandeling en boottocht.

Na de uiteenzetting van Wil waarbij je straf moet luisteren, kun je nu heerlijk onderuitgezakt prachtige beelden beleven.

Dordrecht en Rotterdam bekijken we.

Met de ogen van expert-filmmaker Harm.

Harm

← voor en na →

zijn arbeidszaam leven

Harm en de trein? Harm ín een trein?

Hij was tientallen jaren heer en meester van de wegen in Zuid Nederland. Altijd 'de baan op' om huishoudelijke artikelen vanuit het magazijn in Valkenswaard (hoek Bakkerstraat-Hofstraat) aan de man te brengen.

Na zijn pensioen bleef Harm zeer actief. Zeker ook met het 'rondreizen', zij het meer in de regionale natuur.

Maar graag ook eens een tochtje verder weg. En daarbij: foto's en films maken en bewerken op de computer. Anderen mogen ervan meegenieten. En dat is absoluut de moeite waard, een heerlijke beleving.

Op deze verrassingsavond gaan we met Harm naar het westen des lands, naar Dordrecht en Rotterdam.

We treinen, wandelen en varen . . . wat wens je nog meer?

Heer en meester op de weg

Een industrieel vervoersverhaal is voor heemjaar 2017 een ijzersterk sluitstuk. En wat is mooier dan gebruik te maken van een opmerkelijk lokaal gegeven: een bedrijf dat het eeuwfeest viert. We hebben het afgelopen jaar met ondernemer Luijbregts (de huidige ford-garage) in Valkenswaard meegemaakt.

Na tijd, plaats en beleving horen we nu binnen het thema 'heer' over een portie kwalitatieve ondernemingslust. Dat heb je nodig wil je 'heer' blijven, zelfs bij het heem.

Een andere reden waarom dit onderwerp zo staalsterk is: afgelopen jaar is Nederland met Max Verstappen weer helemaal auto- en racegek geworden. Wacht even . . . daar kan onze inleider voluit over meepraten.

Een jaartje of acht geleden reden de gebroeders Luijbregts (Wim en Kees) een slordige 7130 km dwars door de Scandinavische landen, in de snow, tot voorbij de poolcirkel en terug! Deftig gezegd: ze deden mee aan de Arctic Challenge Tour.

En van de vijftig deelnemende teams waren deze Valkenswaardse broers het snelst!

Een formidabele prestatie! Daarmee verbleekt het succes van die van Verstappen toch behoorlijk, met zijn uitgekiende wagen en gladde mooige-poetste wegen en tegen zestien andere autootjes, lijkt ons.

Niet zo vreemd dus dat vanuit de gehele regio fordliedhebbers en anderen, massaal en met vertrouwen, graag geholpen willen worden met 'hunne voiture' door Luijbregts aan de John F. Kennedylaan.

Kees, die ons het familieverhaal vertelt, geniet al een lustrumlang van zijn pensioen, al gaat zijn inzet nog graag naar het bedrijf. Het geeft hem echter wel tijd voor andere dingen.

Kees, die ons het familieverhaal vertelt, geniet al een lustrumlang van zijn pensioen, al gaat zijn inzet nog graag naar het bedrijf. Het geeft hem echter wel tijd voor andere dingen.

Bijvoorbeeld een lezing geven over het bedrijf. Hoe is dat zo allemaal gekomen en gegaan met Garage Luijbregts. Te beginnen met Cees Luijbregts die honderd jaar geleden aan de basis van Autogarage Luijbregts stond tot aan nu met Bart Luijbregts aan het roer. Ford en Luijbregts: zij blijven heer en meester op de weg.

We laten voor de pauze eerst Wil aan het woord en vervolgens Harm met zijn 'beeld'. Na de pauze verzorgt Kees de inleiding. Dat wordt een genotvolle heerlijke avond. Zorg dat je er bij bent!

Goed gebekt in eigen dialect

Deel vijftien heeft ieder gekregen. Er stond al een inleiding in de vorige Heeminfo. Geniet van het prachtige dialect. Meer boekjes nodig (als cadeau of om zomaar weg te geven)? Er zijn er nog genoeg op de heemkamer.

Cultuurcoaches gemeente Valkenswaard

De lokale cultuurcoaches zitten niet stil. Ze hebben met het onderwijs (de PO-scholen en aanvangsklassen VO in Valkenswaard) een nieuw initiatief bedacht om cultuur en cultuurhistorie onder de aandacht van de jeugd te brengen. De 'Digitale Scheurkalender'.

Dat is een 'online tool' die het onderwijzend personeel via het digibord in de klas kan inzetten om leerlingen op een laagdrempelige, interactieve en betekenisvolle manier kennis te laten maken met lokale kunst en cultuurgeschiedenis. Volgend kalenderjaar inzetbaar.

En wellicht, het is de bedoeling, kunnen wij en andere cultuurorganisaties er ook gebruik van maken.

*Op de laatste heemavond is een uiteenzetting gegeven over archeologie door Wil Peels en Bas Verbeek. Helemaal toegespitst op de Valkenswaardse situatie. Daarbij is vermeld dat alle bekende gegevens toegankelijk worden voor iedere belangstellende. De werkgroep en de websmaster zijn daartoe zeer actief bezig geweest. Het resultaat is een uniek (groeiend) naslagwerk dat digitaal beschikbaar is. Een van de weinige op dit terrein! Het is de bedoeling dat je die gegevens ook gebruikt. Vertel het ook aan anderen. Het steunt het beeld van de algemene lokale geschiedenis en het is een bron om precies te weten waar ooit de accenten van de gemeente lagen. *Naast het werk van de archeologiewerkgroep is ook een groep bezig om het hele boekenbezit digitaal te archiveren: de digitale bibliotheek. Daarvan is al een deel toegankelijk dank zij de inzet van Karlijn Sies met Loet Visschers en Wil Mesman.

Heemkundekring Weerderheem gebruikt het ZCSB voor digitale verwerking en opslag. Middels dit Zijper Collecte Beheer Systeem kan men heel veel cultuur-historie van Valkenswaard op het gemak thuis bekijken.

Wat kun je raadplegen op dit systeem? De volgende collecties.

- De Beeldbank, de foto-opslag van het heem. Van de 24.000 foto's zijn er 5.400 te bekijken.
- De Bidprentjes-database: ruim 184.000 items!
- Archeologie met de verzamelde onderzoeken van de gehele gemeente Valkenswaard.
- Bibliotheek. Snel groeiende opslag van wat Weerderheem aan geschreven teksten heeft.

Huiswerkopdracht voor de leden: leg een bezoekje af aan deze collecties op de website. Aan- of opmerkingen zijn welkom. Als iemand zin heeft om ergens op een werkgroepfront mee te werken . . . nog meer welkom.

Bijna Kerstmis . . . heerlijk

Advent wordt het. Het woord komt van adventus (= komst, er aan komen) en advenire (= naartoe komen). Letterlijk betekent het: God komt naar ons toe. De advent is de aanlooptijd naar het kerstfeest, wanneer de geboorte van het kind Jezus gevierd wordt. Eenvoudig gerekend begint de advent vier zondagen voor Kerstmis. Dat is in 2017 op zondag

Prijs

3 december. De lengte van deze periode is per jaar verschillend, maar telt wel altijd vier zondagen. (alleen bij oosters-orthodoxe kerken begint de advent een week eerder, altijd 15 november, en telt 40 dagen. De advent eindigt op 24 december. Volgens een geschrift van Gregorius van Tours (538-594) was de heilige Perpetuus, bisschop van Milaan (eind vijfde eeuw), degene die iets over 'voorbereiden en adventus' introduceerde.

Deze Perpetuus stond namelijk aan de wieg van de traditie om tussen Sint-Maarten (11 november) en het kerstfeest (in de adventstijd dus) drie dagen per week te vasten.

We vertellen dit in de Heeminfo omdat veel mensen de advent traditioneel zichtbaar maken in huizen en kerken met een kaarsenstandaard of een krans waarop vier kaarsen staan. (elke zondag één kaars meer aansteken) Deze adventskrans is uit het Duitse taalgebied overgewaaid.

(De adventskalender is van later datum.)

De eerste adventskrans werd bedacht door de Lutherse theoloog Johann Hinrich Wichern (1808-1881). Hij ving veel kinderen op die uit armoedige gezinnen afkomstig waren. De kinderen vroegen vaak wanneer het eindelijk kerst was. In 1839 besloot hij uit een houten wiel een krans te maken met vier grote en 24 kleine kaarsen. Voor elke adventszondag werd een grote kaars aangestoken en voor elke andere dag een kleine. Sinds 1860 wordt de adventskrans met dennengroen versierd.

Religieus bekeken, en dan met name voor christenen, heeft de Advent een dubbel karakter: naast de voorbereidingstijd op het kerstfeest, de viering van de geboorte van Jezus Christus, is de advent eveneens de periode van verwachting van Jezus' wederkomst op het einde der tijden.

Heerlijk toch om met de feestdagen rond 25 december het kalenderjaar af te ronden. Het zijn sfeerdagen, waarbij samenkomen en samendoen de actie is en gezelligheid het resultaat. Voor velen ook een feest van licht waardoor bezinning en vrede ontstaan.

Nu en dan vallen heemleden in de prijzen. Meestal door een opvallend stukje werk te leveren, soms ook door mee te doen aan opdrachten waaraan prijzen verbonden zijn.

We doen als vereniging regelmatig aan zulke uitdagingen mee.

Tilly Wijnen-Firet werkt binnen werkgroep Tongval en levert zo ongeveer continu 'dialectwerk' aan diverse instanties.

De Brabantse Spreukenkalender is er één van. Ze werd met haar inzending een van de tien prijswinnaars in Brabant!

Ze heeft de organisatie (o.l.v. Cor Swanenberg) op de voor haar karakteristieke dialectwijze bedankt. Leuk om hiervan de leden kond te doen.

Dit schreef ze:

Beste Cor, Jos en Nelleke,

Efkes reagere: wà kende gullie iemes laote verschie-te en meeipersant friit maake!

Krèk kwam ik thuis van 'n krimmaasie en vèen op de mat in de gang 'n pekske. Wantrèuwig bekèèk ik 't. Ge hurt tegeworrig zuvèul van tiin of taander. Op d'n ie-miil en van post wor ge niks meeij te maake hèt. En nouw dees pekske van unne ùtgèver wor ik niks besteld haj . . . Tóch nèi-jsgierig as ik ben, vurzichtig ope gemokt, dan ken ik 't nog dichtplekke en trug sture as ik 'r nie meeij ins ben.

EN DAN . . . !!

Ik zie menne naom op 't briefke van prijswinnaars van de Brabantse Spreukenkalender!!

Dè war 't leste wa'k haj kenne denke. Hillemol ver-gèète dè'k dees vurrig jaor nur ullie gestuurd haj.

Blèèjke vur blèèjke gezocht wa 't ok wir war: en GEVONDE!!

Beste mense, ondanks de krimmaasie, en 't donker weer, unne super-schònne dag! Dè gullie bedankt zèn dè witte. Dur dees an aander te vertelle maak ik meeipersant reclame vur ullie!!

Nog ne kiir; BEDANKT enne, houwdoe hè!!

Tilly Wijnen-Firet

December 2017

Dag	Datum	Hein Tops-zaal/Foyer	Vergaderzaal
1 ^e dinsdag	05-12-2017	Gesloten wegens Sinterklaasavond	Gesloten
2 ^e dinsdag	12-12-2017	Sjef Tooten /Huub Rutten	Genealogie
3 ^e dinsdag	19-12-2017	Loet Visschers /Verrassingsavond	Gesloten
4 ^e dinsdag	26-12-2017	Gesloten wegens Kerstvakantie	Gesloten